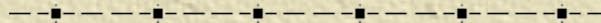
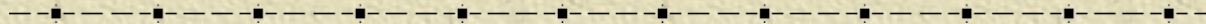


1700-LUKU:
MENNEEN ASEMAN
HAIKAILUA



ITSEVALTIUDESTA SÄÄTYVALTAAN

- Hävitty sota ”kuninkaan syytä”
- Säädyt valitsivat uuden hallitsijan vain sillä ehdolla, että tämä luopui itsevaltiudesta
- Kuningas Fredrik I (1720-1751) keskittyi huvituksiin
- Yleinen laki 1734: itsenäisen Suomen lakien pohjana
- ”Vapauden aika” – säätyvaltiopäivät ja valtaneuvosto johtivat maata

HATUT JA MYSSYT

- Ensimmäiset puolueet syntyivät
- Sotaisat Hatut saivat rahoitusta Ranskasta
 - Halusivat palauttaa suurvallan
- Rauhaisat Myssyt saivat rahoitusta Venäjältä
 - Halusivat välttää sodan aiheuttamaa kärsimystä

HATTUJEN SOTA 1741-1743

- 1. taistelu Lappeenrannassa: tappio
- Elisabethin manifesti: itsenäinen Suomi?
 - Suomalaiset pyysivät Venäjän kruununperillisen valitsemista Suomen suuriruhtinaaksi
- Venäjä valloitti Suomen
- Pikkuviha 1741-1743
- Turun rauha 1743
 - Hamina, Lappeenranta ja Savonlinna Venäjälle



RUOTSI

Savonlinna

Sortavala

VANHA SUOMI

Lappeenranta

Käkisalmi

1721

1743

Hamina

Viipuri

Laatokka

Suomenlahti

Pietari

VENÄJÄ

KUSTAVILAINEN AIKA

- Kustaa III (1771-1792)
- Vallankaappaus armeijan avulla:
kuninkaasta itsevaltias
- 1772 Hallitusmuoto
 - Valtiopäiviä tarvittiin vain sodan julistamiseen ja uusista veroista päättämiseen
- Suomen puolustusta ja tiestöä kehitettiin

UUDISTUKSIA VALISTUKSEN HENGESSÄ

- Talonpojilta pois viinanpoltto-oikeus
- Uskonnonvapaus katolisille ja ortodokseille
- Kidutuskielto, uutena rangaistuksena vankeus, kuolemanrangaistus vain harvoin
- Aviottomien lasten elatus
- Viaporin rakentaminen
- Kaupunkeja: Tampere 1779, Kuopio 1792

HALLITSIJAA VASTUSTETAAN

- Aateli karheana: menettänyt valtansa
- Papisto karheana: uskonnonvapaus
- Porvarit karheana: ei elinkeinovapautta
- Talonpojat karheana: tierasitus, viinanpoltto
- Ratkaisu: Aloitetaan sota!

KUSTAAN SOTA 1788-1790

- Aloitti laittoman hyökkäyssodan, ei toivottua menestystä
- Upseerien kapina: Anjalan liitto
- Tanskan hyökkäys pelasti kuninkaan
 - Löi tanskalaiset, kansa juhli
- Yhdistys- ja vakuuskirja 1789
 - Kuninkaan valta lisääntyi entisestään
 - Oikeus hyökkäyssotaan

VENÄJÄN SODAN LOPPU JA KUNINKAAN SALAMURHA

- Venäjän sota jatkui:
 - 1789 Porrassalmen taistelun voitto
 - 1790 Ruotsinsalmen meritaistelun voitto
 - 1790 Värälän rauha: ei rajamuutoksia
- Katkeroituneiden aatelisten salaliitto
 - Salamurha naamiaisissa
 - Salaliittolaiset kiinni ja kuolemantuomiot
- Kustaa IV Aadolf (1792-1809)

VÄESTÖPOLITIIKKA

✦ Palveluspakko

✦ Väestönlaskenta 1749: vähäväkinen valtio

◆ Suomi 420 000 / Ruotsi 1 800 000

✦ Piirilääkäreitä, kättilöjä, apteekkeja

✦ Seilin hospitaali, Turun ja Vaasan sairastuvat

TALOUS

- ✦ 1757 alkaen isojako
- ✦ Merkantilismi: ulkomaankaupan valvonta
- ✦ 1765 Turun ja Tukholman tapulioikeuksien poisto: ulkomaankauppa vapautui
- ✦ Talonpoikaispurjehdus sallittiin
- ✦ Pappi **Anders Chydenius**: ”taloustieteen isä”
 - ◆ Taloudellinen liberalismi
 - ◆ Kunnia annettu britti Adam Smithille

TURUN AKATEMIA

Hyödyn ja valistuksen aikakausi

✦ Pietari Kalm (talousoppi)

- ◆ Tutkimusmatka Amerikkaan

✦ Pietari Gadd (fysiikka, kemia, hyötykasvit)

✦ Johan Gadolin (1. kemian tutkija)

- ◆ Suomen merkittävimpiä tutkijoita kautta aikain

✦ Henrik Porthan (historia, suomen kieli)

- ◆ Aurora-seura 1770

- ◆ 1. suomalainen sanomalehti 1771